МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН АСУУДЛЫГ УУЛ УУРХАЙН САЛБАРЫН БОДЛОГОД НЭГТГЭХ НЬ

Хэлэлцүүлэг: Монгол Улс

Мелвин Звиеринк

2018 оны 3 дугаар сарын 13

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

СЕСМИМ ТӨСӨЛ
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Уул уурхайн салбар ба Уур амьсгалын өөрчлөлт Монгол Улсад Яагаад бодлогын үнэлгээ хийх шаардлагатай вэ?

- Уул уурхайн салбар нь Монгол улсын ДНБ-нд томоохон хувь нэмэр оруулж байгаа тул уур амьсгалын өөрчлөлтийн үр нөлөөнөөс хамгаалагдах ёстой
- Төр болон уул уурхайн салбар нь уур амьсгалын өөрчлөлтийг эрсдэл хэмээн хүлээн зөвшөөрсөн байдаг
- Монгол Улс олон улс дахь уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаарх хүлээсэн үүргээ биелүүлэх ёстой
- Уул уурхай ирээдүйд оршин тогтнох чадвар болон өрсөлдөх чадвар нь хамгаалагдсан байх ёстой
- Уул уурхайн оролцогчдийн бизнес оршин тогтнох, үргэлжлэх чадварыг дэмжих, компанийн хөрөнгө хамгаалагдсан байх ёстой

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

Уул уурхайн салбар ба Уур амьсгалын өөрчлөлт Дараагийн алхам

- Уул уурхайн салбарыг хөндсөн Монгол улсын бодлого болон бодлогын журмуудыг шинэчлэн олон улсын жишгийн дагуу оролцогчдийг чиглүүлэх, эрчимжүүлэх хэрэгтэй
- Дараах бодлогуудыг харгалзан үзэх. Үүнд:
  - Уул уурхайн тухай хууль (өнөөгийн болон санал болгож буй)
  - Эрчим хүч, ус, тээвэр, хөрөнгө оруулалт, байгаль орчны хамгаалал.
- Өнөөгийн уул уурхайн бодлогын журмуудын уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөлийг багасгах, дасан зохицох чадамжийг идэвхижүүлэх, дэмжих чадамжтай эсэхийг тодорхойлж анализ хийх
- Монголын уул уурхайн салбарын уур амьсгалын өөрчлөлийн нөлөөллийн багасгах, дасан зохицох чадварыг нэмэгдүүлэх тодорхой аргуудыг тодорхойлох.

Бодлогын төрөл болон хэлбэрүүд Хэрэгжүүлэх боломжууд

- Тогтсон хатуу бодлогын хэлбэрүүд нь Хууль, тусгай зөвшөөрөл, журам, дүрэм зэрэг байна
- Зөөлөн бодлогод урамшуулал, тэтгэмж, гарын авлага, заавар, зааварчилгаа зэрэг хандлагыг хэвшүүлэх, дүрэм журам мөрдөх арга хэлбэрүүд орно
- Нэгдсэн эрх зүйн зангидах арга хэлбэрүүд болох дүрэм журам болон гарын авлага зэргийг хамтран боловсруулах, уг асуудлыг дэмжих байгууллагуудаас дэмжлэг авах

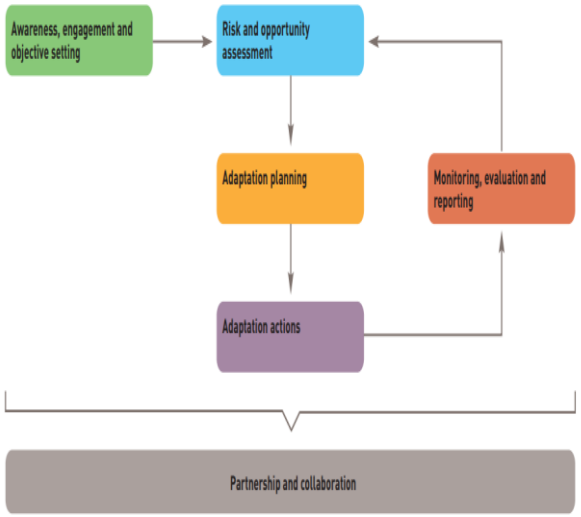

Монгол Улсын Уул уурхайн салбар ба Уур амьсгалын өөрчлөлт – алхам 1

Хийдлийн дүн шинжилгээ хийх:

1) Хэрэгжиж буй бодлогын журмын аль хэсэг нь уул уурхайн салбар дахь уур амьсгалын нөлөөллийн бууруулах, дасан зохицох чадварыг дэмжиж эсвэл сулруулж байна вэ?
2) Хэрэгжиж буй бодлогын журмын аль хэсэг нь хангалтгүй байна вэ?
3) Хэрэгжиж буй бодлогын аль нь уул уурхайн компанийн шийдвэр гаргалтанд нөлөөлж байна вэ?

Алхам 1- Өнөөгийн бодлого нь уур амьсгалын нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох үйлдлийг дэмжиж байгаа эсэх? Яаж?

Төрөл/ Criteria	Үзүүлэлтүүд/ Indicators
Уур амьсгалын оршихуй – Холбогдох томъёолол	Тийм / үгүй
Компани, зах зээл эсвэл салбар дахь дасан зохицох орчинг бүрдүүлэх	
а) Ул төрийн аргаар	Уул уурхайн салбар дахь уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох чадварыг дэмжих улс төрийн аргуудыг тодорхойлохыг хэлнэ. Эсвэл өнөөгийн улс төрийн бодлогыг тусгасан тогтвортой байдал, дасан зохицох үйлдлийг эрэлхийлдэг аж үйлдвэрийн ассоциаци зэргийн бодлого гэх мэт салбар дахь уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг багасгах, дасан зохицох байдалд улс төрийн дэмжлэг үзүүлэх аргуудыг тодорхойлох.
а) Эдийн засгийн аргаар	Шууд болон шууд бус хэлбэрээр (зорилгоо илэрхийлэх) уур амьсгалын өөрчлөлтийн судалгаа, зааварчилгаа болон нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох арга хэмжээг санхүүжүүлэх эсвэл хөрөнгө оруулалт хийхийг хэлнэ. Эсвэл уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицохтой холбоотой арга хэмжээ авах хувь нэмрээ оруулах мэргэжилтэнг оролцуулах
а) Эрх зүйн аргаар	Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой хариуцлагын үр дагаварыг зайлсхийсэн стандарт эсвэл туршлагыг санал болгох арга
а) Нийгэм	Нийгэм дэх уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох талаар уул уурхайн салбарын оролцогчид олон нийтийг хамруулах эсвэл мэдээлэл түгээх хэлбэр
а) Үйл ажиллагааны аргаар	Уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох асуудлыг шийдвэр гаргахад тусгахад нь дэмжлэг үзүүлэх арга хэрэгсэлийн хэлбэрийг хэлнэ.
Уул амьсгалын нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох зан байдлыг өөрчлөхийг дэмжих эсвэл шаардах	Уурхайгаас тусгай арга хэмжээ авахыг дэмжих эсвэл шаардах
Уур амьсгалын өөрчлөлтийн үян хатан чиг хандлага	Орчны өөрчлөлт эсвэл уур амьсгалын хэв маягийн өөрчлөлт зэргийг тусгасан стандартыг хэвшүүлэх арга барил. (тухайлбал: усны түвшинд тулгуурлан хор хөнөөлтэй хаягдалыг багасгах хаягдлын тухай зохицуулалт)
Нөлөөлийг бууруулах, дасан зохицох арга хэмжээг хялбар, өртөг багатай, үр дүнтэй болгох	Уур амьсгалын нөлөөлийг бууруулах, дасан зохицох арга хэмжээг авах уурхайн чадварт шууд нөлөөлөх үйл ажиллагаа (тухайлбал: нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох арга хэмжээний талаар гарын авлага эсвэл, уур амьсгалын нөлөөлөл эсвэл уур амьсгалын мэдээлийн эх үүсвэр зэргийн талаарх гарын авлага)

Алхам 1 – Энэхүү бодлого нь нөлөөллшийг бууруулах, дасан зохицох үйлдэлд саад болж байгаа эсэх? яаж?

Төрөл/ Criteria	Үзүүлэлтүүд/ Indicators
Уур амьсгалын өөрчлөлийн нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох үйлдэл, эсвэл компанийн авс хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд тулгарч буй саад бэрхшээл (санаатай ба санамсаргүй)	Тухайлбал: тухайн үйлдэлд шаардлагатай технологийн тоног төхөөрөмж эсьэл мэдээллийг олж авах эрх хязгаарлагдсан; компанийн тухайн үйлдэл хийх эрх нь хязгаарлагдсан; ээлжит засгийн газрын үйлдлээс болж богино хугацааны арга хэмжээ авахад хүрэх зэрэг
Компанийн эсвэл үйл ажиллагаа амжилтгүй болох эрсдэл дагуулсан хортой байдалд дасан зохицох байдлыг дэмжсэн	Уул уурхайн үйл ажиллагаанд уур амьсгалын өөрчлөлтийн эрсдлийг нэмэгдүүлэх үйлдлийг дэмжсэн хэлбэрийг хэлнэ (тухайлбал: цаг агаарын түүхэн чиг хандлагад тулгуурласан стандартыг дэмжсэн).
Нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох үйлдлийг дэмжихгүй байх.	Уурхай нь тодорхой үйлдлийг дэмжихгүй байх хэлбэр
Нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох үйлдэл нь шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгох орчинг бүрдүүлсэн	Нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох арга хэмжээг авахад өртөг зардлыг зарим байгууллагад ногдуулж заримд нь ногдуулахгүй байх хэлбэр

Монгол Улсын өнөөгийн бодлого Зарим чухал асуултуудад

- Уурхайн түсгай зөвшөөрөл болон төлөвлөлт, зохион бүтээх, үйл ажиллагаа, хяналт шалгалт, уурхайн хаалтын үед уур амьсгалын өөрчлөлтийг харгалзан үзэх заалт оруулах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах шаардлагатай ямар хууль тогтоомж, дүрэм журам байна вэ?

- Нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох үйлдлийг дэмжихгүй, тухайн үйлдлийг шаардсан ч арга хэмжээ авахгүй байгаагаас үүдсэн эрсдлээс болж уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөө цаашид ямар байх вэ?

Монгол Улсын өнөөгийн бодлого Зарим чухал асуултуудад

- Өнөөгийн бодлогын хэлбэрүүд нь (удирдамж эсвэл цар хүрээ) тодорхой үйлдлийн гүйцэтгэлийг шаарддаг эсэх?
- Ямар журам стандартуудыг боловсруулах шаардлагатай байна вэ?
- Хууль тогтоомжийн аль хэсэг нь уур амьсгалын өөрчлөлийг хариуцах ёстой вэ?
- Уур амьсгалын өөрчлөлийн өгөгдлийн эргэлзээтэй эсвэл найдвартай байдал нь нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох арга хэмжээг авахад нөлөөлдөг эсэх?
- Бодлогын хэлбэрүүдэд уур амьсгалын өөрчлөлтийг уул уурхайн үйл ажиллагаанд (хаалтын төлөвлөлт) сөргөөр нөлөөлөх өнөөгийн бодит аюул хэмээн хэрхэн тусгаж байгаа вэ?

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Уур амьсгалын өөрчлөлт ба уул уурхайн салбар

Төр засгийн үүрэг

Засгийн газар нь дараах удирдамжийг гаргана:

- Уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөлөл
- Уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийн цаг хугацааны хүрээ
- Шийдвэр гаргалтанд уур амьсгалын өгөгдөлийг ашиглах тодорхой бус байдал
- Байгаль орчны нөхцлийн өргөн хүрээг хамарсан хяналт (тодорхой байгууллага/үйл ажиллагаатай холбоотой уур амьсгалын өөрчлөлтийн үзүүлэлт)

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

Уур амьсгалын өөрчлөлт ба уул уурхайн салбар

Төр засгийн үүрэг

- Дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж болон сургалт зэрэг ямар санхүүгийн дэмжлэг/ урамшуулах үзүүлэх боломжтой вэ?
- Холбогдох зардалаар уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицоход хөрөгнө оруулах компанид татваран ямар хөнгөлөлт урамшуулал олгох боломжтой вэ (тухайлбал: тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл, хяналт, уур амьсгалын загварчлал зэрэг)?

Уур амьсгалын өөрчлөлт ба уул уурхайн салбар

Төр засгийн үүрэг

- Уул уурхайн компаниудад уур амьсгалын өөрчлөлтийн хариуцлага хүлээлгэх (ялангуяа үйл ажиллагааны төлөвлөлт эсвэл дэд бүтцэд хамаарах)
- Уур амьсгалын өөрчлөлтийн хяналт үнэлгээнд тулгуурлан нөхөн сэргээлтийг хийх баталгаа болгож уурхайн үйл ажиллагаа, хаалт, хаалтын дараах санхүүгийн баталгааг шинэчлэх.

Уур амьсгалын өөрчлөлт ба уул уурхайн салбар

Төр засгийн үүрэг

- Хортой бодисын менежмент болон хүчиллэг чулуулгийн урсацыг багасгах арга хэмжээ нь уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой усны төлөв байдал болон биологийн нөхцөл байдлын өөрчлөлтийг тусгаж байгаа эсэх?
- Байгаль орчны хууль тогтоомж (байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, байгаль орчны менежментийн төлөвлөлт)-ид бохир ус цэвэршүүлэх, хаягдал хадгалах байгууламж, хог хаягдал боловсруулах, голдирол өөрчлөх сувгийн стандартууд болон уур амьсгалын өөрчлөлтөөс үүдэх байгаль орчны бохирдол зэрэг асуудалтай холбоотой уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруудах, дасан зохицох тухай заалт орсон эсэх.

Уур амьсгалын өөрчлөлт ба уул уурхайн салбар
Төр засгийн үүрэг

- Гол оролцогчидтой уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулах, дасан зохицох асуудалд тулгарч буй саад бэрхшээлийг ухамсарлан хамтран ажиллах

Уур амьсгалын өөрчлөлт ба уул уурхайн салбар

Төр засгийн үүрэг

- Хамгийн их эрсдлийг (байгаль орчны болон эрүүл мэндийн аюулгүй байдал) дагуулж буй уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох үйлдлэд хувь нэмрээ оруулах эдийн засгийн удаан хугацааны урамшуулал олгох талаар судалгаа хийх, бодлого боловсруулах шаардлагатай
- Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой эрсдэлийг бууруулах үр дүнтэй арга хэмжээ авах бодлого боловсруулах шаардлагатай.

Канадын уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох тогтолцоо

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

СЕСМИМ Т Ө С Ө Л

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Баярлалаа!

Global Affairs Canada

Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA